

عنوان مقاله:

بررسی شخصیت علی(ع) در خاوران نامه بر اساس نظریه فلیپ هامون

محل انتشار:

مجله تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره 11، شماره 41 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

خلیل بیگزاده - دانشیار دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

بایرام مراد مرادی - دانش آموخته کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

افسانه نوری - دانش آموخته کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه زابل، زابل، ایران

خلاصه مقاله:

شخصیت بزرگ و برجسته علی(ع) به گونه ای است که همه را مجذوب خویش ساخته و در طول تاریخ همواره نویسندگان و شاعران بسیاری شخصیت وی را توصیف کرده اند از جمله آنان مولانا محمد بن حسام خوسفی شاعر قرن نهم هجری است. وی نخستین حماسه سرای مذهبی ادب فارسی و جزء اولین شاعرانی است که تفکر شیعی را در شعر خود پرورانده است. شخصیت والای علی (ع) وی را بر آن داشته تا پیرامون آن حضرت، ابیاتی نغز و زیبا بسراید. فلیپ هامون (Philip Hamon) نشانه شناس فرانسوی، شخصیت را به عنوان عنصر نشانه ای در نظر می گیرد و مبانی نظری نشانه شناسی شخصیت را گسترش می دهد. هامون، شخصیت را نشانه ای می داند که از دال (نام، جایگاه نحوی و بُعد بلاغی) و مدلول (صفات، کنش گفتاری و کنش رفتاری) تشکیل می شود. به طور کلی با بررسی نشانه شناسی شخصیت می توان با تکیه بر ویژگی ها و صفات به لایه های عمیق درونی شخص پی برد و این مجموعه رفتارها را الگو و سرمشق خویش قرار داد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که کنش های گفتاری، دو سطح از شخصیت حضرت علی(ع) را نشان می دهد. در گفت وگوهای میان مردم، وی شخصیتی بی نیاز و توانمند ترسیم شده است که از هیچ چیز و هیچ کس ترسی ندارد؛ اما در گفت و گوهایی که ما بین او با خدا صورت می گیرد، وی به عنوان شخصیتی نیازمند و ناتوان به تصویر کشیده شده است. کنش های رفتاری وی شامل کنش های مختلفی مانند جنگ کردن، کشتن، نجات دادن و مانند این است که بسامد فراوان این نوع کنش ها نشان دهنده جایگاه اصلی امام علی(ع) در داستان دارد. همچنین وی شخصیتی بوده که درگیر مبارزه با دشمنان و نابود کردن آنان برای دفاع از دین اسلام و مسلمانان بوده است. نام ها و لقب های به کار رفته برای این امام، یعنی: علی، حیدر و غشمشم، همگی با صفت ها و کنش های این شخصیت همخوانی دارند و به گونه ای اسم و لقبش دلالت بر تمام خصوصیت هایی دارد که در داستان، وی از خود نشان می دهد.

کلمات کلیدی:

خاوران نامه، علی(ع)، شخصیت، فلیپ هامون

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1148235>

